

hand aanraakten. Iedere plek in de hand betekende een bepaalde letter. Door het na elkaar indrukken van verschillende plekken werden woorden overgebracht. Het was het zogenaamde systeem Dalgarno. Het kind las Braille en kon vragen beantwoorden door middel van dit systeem. 'Diep onder de indruk plukte de Koningin-Moeder een bloem uit de haar aangeboden bouquet en gaf die het bijna blinde kind in de vingers'. Het bedrag dat Emma achter liet om de leerlingen te tracteren was niet het enige royale gebaar die dag. Zulke verrassingen hoorden er altijd bij. Neen, Hare Majesteit besloot meer te doen. Uit een briefwisseling tussen jhr. De Ranitz en het bestuur⁵⁹⁾ blijkt dat in de eerste plaats op haar kosten een goede oogarts in Deventer moest worden bezocht⁶⁰⁾. De door hem aanbevolen bril werd betaald. Ook spoorde Emma het bestuur aan een fonds ten behoeve van het armlastige meisje te stichten waarvoor zij zelf tweehonderdenvijftig gulden schonk. De bestuursleden vulden dit bedrag uit eigen zak aan tot tweeduizend gulden. Het 'Blindenfonds' keerde jarenlang maandelijks aan het meisje zes gulden uit.

Emma's grootste en meest blijvende belangstelling heeft gezondheidszorg, ziekenhuiswezen en ziekenverpleging gehad. De eretitel 'Koningin der Barmhartigheid' heeft zij zich vooral verworven door haar talrijke bezoeken aan dit soort instellingen. Medisch-historicus M.J. van Lieburg noemt haar bijzondere belangstelling voor de ziekenzorg in de jaren negentig een nieuw verschijnsel in het publieke optreden van het koningshuis⁶¹⁾. Deze interesse stond overigens niet los van een gave die zij onbetwist bezat: het zich met zieken en mensen in nood goed te kunnen verstaan.

Zij was in haar jeugd in Arolsen met het organiseren van sociaal-medische zorg in aanraking gekomen; daar had haar moeder een ziekeninrichting gesticht. Ook waren zij en haar zusters nauw betrokken geweest bij het diakonessenwerk in Waldeck. Men krijgt inderdaad niet de indruk dat haar excursies een plichtmatig karakter hadden. Integendeel, zij had er plezier in. Tijdens het leven van de koning niet verwend met uitstapjes ging zij als er gelegenheid voor was altijd graag iets bezichtigen. Aardig blijkt dit uit een brief van de particulier secretaris van de koning, jhr. De Ranitz. Hij schreef zijn vrouw in 1885 dat de koning zich tijdens het jaarlijkse bezoek aan de hoofdstad verveelde en zich ergerde aan alle verkleedpartijen voor de audiënties, maar 'H.M. is van 's morgens vroeg tot 's avonds laat op straat, ik geloof tot groote er-